

Kontaktperson
Jan Lind
Staben
Telefon: 08-508 264 71
jan.lind@mk.stockholm.se

Till
Marknämnden 2005-12-15

Öppna nämndsammanträden i marknämnden
Skrivelse från Åsa Romson (mp) och Charlotta Unger (mp)

Förslag till beslut

Marknämnden besvarar skrivelsen med kontorets tjänsteutlåtande.

Göran Långsved

Lennart Gustafsson

Jan Lind

Sammanfattning

Åsa Romson (mp) och Charlotta Unger (mp) föreslår att markkontoret utreder på vilket sätt öppnare beslutsformer kan användas i marknämnden.

Kommunfullmäktige beslöt redan 1995 att medge stadens nämnder ”rätten att i mån av lämplighet anordna öppna nämndsammanträden”.

Markkontoret finner förslagsställarnas grundtanke om ökad öppenhet gentemot allmänheten tilltalande. Det finns dock enligt vår mening lämpligare sätt att tillgodose detta än att öppna marknämndens sammanträden för allmänheten. Vi pekar på den allt bättre webb-informationen till och kommunikationsmöjligheterna för allmänheten via stockholm.se.

Om marknämnden likväl skulle anse att skäl föreligger att pröva öppna mötesformer bör nämndens presidium ges i uppdrag att tillsammans med kontoret närmare överväga formerna för detta. Även de ekonomiska konsekvenserna måste i så fall utredas och finansiering ordnas.

Skrivelsen

I skrivelse 2005-10-27 till marknämnden tar Åsa Romson (mp) och Charlotta Unger (mp) upp frågan om öppna nämndsammanträden i nya marknämnden.

Att öppna nämndens möten för allmänheten anges vara ett sätt att öka nämndens kontaktyta med medborgarna och möjliggöra en större förståelse för hur beslut fattas.

Det föreslås att markkontoret utreder på vilket sätt öppnare beslutsformer kan användas i nämnden. Vidare föreslås att kontoret ger förslag på hemställan till fullmäktige för tillåtelse att marknämndens sammanträden ska vara offentliga.

Markkontorets synpunkter

Bakgrund

Enligt kommunallagen gäller som huvudregel att en nämnds sammanträden skall hållas inom stängda dörrar. Sedan 1994-07-01 gäller dock att fullmäktige kan medge att en nämnd får besluta att dess sammanträden, med undantag för ärenden som innebär myndighetsutövning och som omfattas av sekretess, skall vara offentliga.

Kommunfullmäktige beslöt 1995-12-04, vid behandlingen av dels hemställan från Skarpnäcks stadsdelsnämnd om att få anordna öppna nämndsammanträden dels motion 1995:48 av Åke Askensten m fl (mp) om nämnd- och styrelsesammanträden öppna för allmänheten, att medge Skarpnäcks stadsdelsnämnd rätt att anordna öppna nämndsammanträden och att medge stadens övriga nämnder "rätten att i mån av lämplighet anordna öppna nämndsammanträden".

Kommunfullmäktige beslöt vidare 1998-03-09, vid behandlingen av motion 1997:6 av Stella Fare (sp), att medge att gatu- och fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden får besluta att deras sammanträden skall vara offentliga (utl 1997:150). För att undvika förseningar i nämndarbetet måste emellertid, enligt vad finansborgarrådet framhöll i utlåtandet, förändringarna i arbetsformerna vara så små som möjligt. Förslagsvis kan mötena enligt borgarrådet delas upp så att den första delen behandlar ärenden med inslag av myndighetsutövning och sekretess medan den andra delen är öppen för allmänheten. Under den öppna delen av mötet kan kortare skriftliga redogörelser av ärendena ges med hänvisningar till relevanta tjänstemän för ytterligare information. En annan modell som enligt borgarrådet bör kunna prövas är öppna s k temamöten.

Markkontoret vill erinra om att 1999 väckte Per Bolund (mp) och Vivian Gunnarsson (mp) förslag om att hålla gatu- och fastighetsnämndens möten öppna för allmänheten. I tjänsteutlåtande 1999-03-19 angav gatu- och fastighetskontoret sammanfattningsvis följande angående detta förslag.

Vi anser fortfarande, som vi angav när frågan senast prövades för ett år sedan¹, att idén att öppna gatu- och fastighetsnämndens sammanträden för allmänheten, inte fyller sitt syfte. Andra slag av information och samråd bör även fortsättningsvis utgöra nämndens och kontorets kontaktytor med allmänheten. Vi pekar bl a på våra lokala samrådsmöten för trafik- och gatumiljöplaner och informationsmötena, med vårt deltagande, i anslutning till stadsdelsnämndernas beslutssammanträden.

Gatu- och fastighetsnämnden godkände 1999-04-13, enligt yrkande av (m), (s), (fp), (kd) och (sp), i huvudsak kontorets förslag till svar och anförde därutöver följande.

Huvudansvaret för att utveckla dialogen åligger de politiska partierna.

En god dialog mellan medborgarna och de politiska beslutsfattarna är en förutsättning för en god demokrati. Det är därför naturligt att ständigt söka nya kontaktytor mellan de förtroendevalda och medborgarna. Öppna nämndsammanträden är en sådan åtgärd, men en tydligare öppenhet i den politiska processen, t ex genom att göra ärenden tillgängliga via internet i ett tidigt skede, torde i dagsläget vara en viktigare åtgärd.

En ytterligare tänkbar möjlighet är att anordna öppna temamöten kring aktuella frågor.

Marknämndens mötesform

Marknämndens arbete karaktäriseras av en stor mängd ärenden med ett omfattande beslutsunderlag till varje sammanträde. Föredragningar förekommer då och då men är trots allt relativt ovanliga. Besluten fattas ofta utan diskussioner. Eventuella reservationer och särskilda uttalanden anmäls.

Markkontoret finner förslagsställarnas grundtanke om ökad öppenhet gentemot allmänheten tilltalande. Det finns dock enligt vår mening lämpligare sätt att tillgodose detta önskemål än att öppna marknämndens sammanträden för allmänheten.

¹ GFK tj utl 1998-03-27 avseende skrivelse från Kurt Hultgren (sp)

De av marknämndens frågor som kanske är mest intressanta för allmänheten rör stadsbyggandet och sammanhänger ofta med stadsbyggnadsnämndens detaljplaneärenden. För planärendena finns både lagkrav på samråd, utställningsförfarande mm och väl fungerande rutiner för stadens hantering av dessa inflytandeformer. Bl a finns rutiner för remissbehandling av detaljplaner. Dessa rutiner inkluderar remiss till berörd stadsdelsnämnd som i stadens organisation givits en särskild ställning när det gäller stadens kontakt med allmänheten.

Innan stadsdelsnämnden tar ställning och avger sitt remissvar, redovisas förslaget på ett informationsmöte för allmänheten med deltagande av stadsdelsnämndens ledamöter och tjänstemän från stadsbyggnadskontoret och vid behov även från markkontoret. Allmänheten har då tillfälle att få information, ställa frågor till tjänstemännen och diskutera med sina lokala förtroendevalda. Detta informations- och diskussionsmöte brukar ofta placeras direkt före stadsdelsnämndens öppna beslutssammanträde, men nämndens beslut fattas i regel inte samma dag utan först vid ett senare sammanträde.

Det finns inte några formella hinder för att även marknämnden börjar tillämpa liknande informations- och samrådsrutiner för t ex vissa typer av frågor eller för i princip alla kommunala beslutsärenden av allmänt intresse och som inte innebär myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

Markkontoret ställer sig dock tveksamt till om detta skulle tillföra sakfrågan särskilt mycket. Däremot finns risk att ärenden fördröjs och att handläggningskostnaderna ökar. Vi ser det som lämpligare att bl a ytterligare förbättra samverkan med stadsdelsnämnderna i de aktuella frågorna.

Markkontoret kan inte se att några nya skäl för offentliga sammanträden hos marknämnden tillkommit sedan motsvarande förslag avseende gatu- och fastighetsnämnden behandlades 1999. Snarare har motiven för öppna möten alltmer minskat.

Vi vill sålunda peka på den snabba utveckling som skett och sker av stadens webbaserade information och överhuvudtaget IT-baserade kontakt-möjligheter. På stadens webbplats stockholm.se är stadens information – som tidigare var uppdelad mellan olika nämnder och styrelser – numera samordnad ämnesvis och mer överskådlig för allmänheten. Under huvudrubriken För invånare återfinns närmare information om bl a Stadsplanering och byggande och Gator, parker och torg under ett stort antal teman och underrubriker. Mycket av detta rör marknämndens verksamhet.

Flera stora projekt, som markkontoret leder eller medverkar i, har egna webbplatser. Syftet är att underlätta kommunikationen och enklare kunna informera intressenter och berörda via korta kärnfulla adresser. Några

exempel är stockholm.se/soderortsvisionen, /slussen, /hammarbysjostad, /miljobygg, /20000.

Via webbplatsens huvudrubrik Politik & ekonomi nås information om bl a stadens politiker och politiska beslut. Exempelvis finns lättillgängliga telefonnummer och e-postadresser direkt till de förtroendevalda. Vidare är marknämndens föredragningslistor, markkontorets tjänsteutlåtanden, nämndens protokoll och protokollsutdrag direkt tillgängliga för allmänheten.

Även de centrala organens sammanträdeshandlingar, som till viss del rör marknämndens frågor, är numera direkt tillgängliga för allmänheten på webbplatsen.

Stadsdelsnämnderna, som ganska ofta behandlar ärenden med anknytning till marknämndens verksamhet, har lite skiftande ambitionsnivå när det gäller att göra nämndhandlingar tillgängliga på webben. Vissa stadsdelsnämnder har således valt att endast publicera föredragningslistorna och inte förvaltningens förslag i form av tjänsteutlåtandena medan andra stadsdelsnämnder tillhandahåller mer kompletta nämndhandlingar.

Det ska tilläggas att enskilda förvaltningar, såsom markkontoret, numera inte själva har full rådighet över hur den egna verksamheten exponeras på webben. En stor del av förändringarna styrs av kommunikationsavdelningen vid stadsledningskontoret. Vi driver emellertid ständigt på för att stadens webbinformation och kommunikation ska förbättras.

Det ska också nämnas att huvudinriktningen i den e-strategi som infördes redan 2002 för gatu- och fastighetskontoret och som nu tillämpas av markkontoret är att behoven för boende, besökare och företagare är styrande. I strategin anges bl a att allmänheten ska ges ökad tillgång till information och att all kontakt ska vara möjlig via internet för den som så önskar.

Ett led i den pågående utvecklingen av internetbaserad information är arbetet med att publicera diariet på internet. Enligt tidplanen ska både markkontorets och trafikkontorets diaries, med vissa begränsningar av bl a sekretessskäl, publiceras på stadens hemsida fr o m 1 januari 2006. Genom möjligheten att söka i diariet kommer allmänhetens insyn att öka ytterligare.

Den successivt allt bättre webbinformationen till och kommunikationsmöjligheterna för allmänheten gör att kontoret inte ser någon anledning att marknämndens sammanträden öppnas för allmänheten.

Om marknämnden likväl skulle anse att skäl föreligger att pröva öppna mötesformer bör nämndens presidium ges i uppdrag att tillsammans med kontoret närmare överväga formerna för detta.

Frågor som i så fall bör penetreras är mötesformerna; exempelvis om bara informations- och diskussionsmöten ska hållas öppna eller även beslutsmötena. Vilka slags frågor är lämpliga att ta upp på de öppna mötena; bara vissa slags frågor eller alla ärenden (förutom myndighetsutövning och sekretessbelagda ärenden)? Ett alternativ till öppna nämndmöten kanske kan vara separata temamöten, helt skilda från nämndens sammanträden, om vissa frågor där information till och diskussion med allmänheten bedöms särskilt motiverad. Vilka förutsättningar finns att hålla öppna möten kvällstid då allmänheten har bäst möjlighet att delta? Vilka lokaler kan vara lämpliga för öppna möten? Och slutligen måste de ekonomiska konsekvenserna utredas och finansiering ordnas.

Kostnaderna för att anordna öppna nämndsammanträden kan avse bl a lokalkostnader, teknisk utrustning, övertid för personal, teckenspråkstolk, extra nämndhandlingar och annonsering. Beträffande annonsering ska noteras att en central nämnd inte kan annonsera endast i lokaltidningar som många stadsdelsnämnder gör.

Vad gäller lokalfrågan kan det vara vissa problem att finna lämplig lokal, särskilt om den ska vara centralt belägen. Lokalen måste svara mot kraven att vara handikappanpassad, utrustad med ljudanläggning med hörselslinga, ha tillgång till eventuell servering, rum för gruppöverläggningar och tillräckligt stor samlingssal lämplig för både öppen informations- och diskussionsstund och för att ge nämnden möjlighet till goda förhållanden för nämndsammanträdet samtidigt som publik ska rymmas. Det måste också beaktas att då nämnden behandlar ärenden för vilka gäller sekretess är det ett absolut krav att utomstående personer inte har tillgång till sammanträdeslokalen och kopierade handlingar.

Innan ett eventuellt ställningstagande till frågan om öppna sammanträden i marknämnden bör en närmare utvärdering av olika erfarenheter av andra nämnders öppna möten göras. Förutom stadsdelsnämnderna har exempelvis kulturnämnden, som i likhet med marknämnden är en stadsövergripande facknämnd, prövat öppna sammanträden. Efter några år med olika former av öppna möten har kulturnämnden de senaste åren inte fortsatt med öppna möten. Intresset från allmänheten var enligt uppgift från kulturförvaltningen i regel ganska begränsat. Dessutom var de öppna mötena tämligen kostsamma.

SLUT